

UN GRAN COMENÇAMENT

L'Assemblea de la Diputació Provisional de la Generalitat

«Comencem.» Amb aquesta paraula va obrir el senyor Serrallera l'Assemblea de la Generalitat. Hi ha una gran poesia en el començament de les coses. Però, quan d'aquest començament arrenca un període històric, iniciat amb un acte històric, es comprèn que l'emoció produeix una mica d'esgarrifança a cada un dels assistents a l'Assemblea, diputats i públic. I encara que aquesta emoció aparegués velada per certs

aquest grup de patriotes sabrà interpretar el pensament de tots els catalanistes i de tots els homes liberals de Catalunya.

La Diputació de la Generalitat necessita ara el respecte de tothom. L'autoritat que té ha d'ésser reforçada amb l'assistència moral de tot Catalunya. Aquest és el deure de tots els catalans en aquest moment.

En sortir aquest número al carrer, el President de la Generalitat haurà llegit el

Primera sessió de l'Assemblea de la Diputació Provisional de la Generalitat

detalls massa democràtics per a una cerimònia tan solemne, com el vestit de carrer i el fum dels cigars dels diputats, l'emoció hi era. Les converses que, abans de la sessió, sostenien els diputats en els salons que donen al carrer de Sant Honorat, que és la part més venerable d'aquella casa, dissimulaven també una emoció que només descobriren en la conversa íntima. Feia molts anys que Catalunya esperava aquesta hora solemne, profetitzada pels homes més il·lustres de la nostra renaixença i preparada minuciosament per En Prat de la Riba, l'home que havia arribat a muntar una ficció perfecta d'una assemblea, com si es proposés que féssim un llarg aprenentatge de sobirania. Feia molts anys que imaginàvem una diada com la d'avui, i veus aquí que ja és un fet, gràcies a l'audàcia d'un gran patriota, Francesc Macià.

La sessió va començar a les sis de la tarda. El bocí de cel que hi havia sobre el Pati dels Tarongers era d'una bellesa incomparable. L'aire era perfumat i vivificant. Dintre el saló de sessions, l'atmosfera era molt densa: hi feia molta calor, una calor patriòtica, augmentada potser per aquell pa d'or de l'entèixinat i els tres salomons. Al fons, sobre la presidència, hi havia un tapís amb un escut de Catalunya ardent com els colors de juny.

Només va haver-hi un discurs en la sessió inaugural, el del senyor Serrallera, com a president d'edat, «trist privilegi» deia ell, honorós privilegi diem nosaltres, quan una vida posada al servei del país culmina en tan alt honor.

El senyor Serrallera va dir que calia que el seny, la serenitat i el valor presidissin les sessions de l'Assemblea, protectors admirables que sant Jordi reconeixeria com a seus. El seny i la serenitat i el valor eren les característiques d'En Prat de la Riba i són les característiques d'En Macià. En aquesta hora és útil recordar que aquestes virtuts foren el numen del primer president de la Mancomunitat i del primer president de la Generalitat nova. L'un havia estat a la presó, i a la presó va contraure la malaltia de la qual havia de morir; l'altre ha passat la seva vellesa a l'exili. Si entre Prat de la Riba i Macià hi ha hagut presidents de tota mena, la història serà benèvola, perquè de la major part d'ells no podrà dir-ne ni un mot.

L'acte principal de la sessió inaugural fou l'elecció de president de la Diputació de la Generalitat, elecció que va recaure a favor del senyor Jaume Carner, un català il·lustre que ha lluitat tota la seva vida per la causa de la llibertat de Catalunya.

Serrallera i Carner! A l'hora solemne en què Catalunya ha de redactar el seu Estatut d'autonomia, els municipis han fet bé de comptar amb aquests dos noms. A la Diputació de la Generalitat hi ha quasi tots els matisos del pensament català, i els que no hi són poden estar segurs que

missatge a la Diputació de la Generalitat, i aquest dijous començaran els veritables treballs de l'Assemblea i es nomenarà la ponència que ha de redactar l'Estatut de Catalunya.

A ningú no se li escaparà l'interès que té el nomenament de la ponència encarregada de la tasca de redacció de l'Estatut. Convindria que la serenitat i el seny que demanava el senyor Serrallera als diputats s'escampés sobre tot Catalunya. La redacció de l'Estatut necessita un ambient de fidelitat i concòrdia. Mentre es redacta l'Estatut, hi ha d'haver un silenci respectuós al carrer. Aquest seny, aquesta serenitat, aquesta fidelitat i aquest respecte seran la prova més excel·lent de valor que podem oferir els catalans en aquest moment. De l'actitud d'ara dependrà potser l'èxit de l'Estatut durant el referèndum de Catalunya i davant les Corts d'Espanya.

Amb un prestigi moral que no ha tingut mai cap català des de Pau Claris ençà, el president Francesc Macià és el president de tots els catalans. Ell és la perxa del paller, l'eix de tot Catalunya. Com a catalans i com a liberals li devem fidelitat i gratitud. Pensem que l'èxit dels treballs de l'Assemblea depèn tant dels diputats com del públic dispers sobre tot el territori català.

De Dijous — a Dijous

Les converses de Chequers

Bruning i Curtius, ministres alemanys, s'han entrevistat amb col·legues seus anglesos: també per primera volta des de l'any 1914, el rei d'Anglaterra ha rebut en visita oficial dos ministres alemanys. Els eters elements d'extrema dreta d'arreu del món, els professionals de l'hostilitat, han dit que era un fracàs. Ells només veuen els valors inferiors i més terre-a-terre. D'allò que vulgarment se'n diu qüestions immediates. Però, esguardant-ho d'una manera serena, ningú no podrà negar que les converses de Chequers representen un pas essencial per la consagració de la pau definitiva del món.

Perquè és evident que encara, poc o molt, el món està en estat de guerra. Mentre hi hagi nacions que frueixin de la consideració oficial de vencedores i altres de vençudes; mentre les unes tractin com a tals les altres, no pot dir-se que hi hagi pau. Fixeu-vos-hi bé: d'ençà de 1914 cap ministre alemany no havia estat rebut pel rei d'Anglaterra. Alemanya estava sota l'acció d'un càstig social internacional.

I el fet que una gran nació estigués en aquesta forma, per tot aquell que conegui el valor dels imponderables, no es pot negar que té una enorme transcendència i derivacions nombroses, totes contràries a la pau moral, condició prèvia de la material.

Nosaltres no ignorem, per altra banda, que la gran guerra va deixar un pòsit de greuges i mals records que no podien ésser liquidats en un moment. I encara que, després d'haver-ho estat en el cervell de les persones d'élite, havia de romandre molt de temps a l'ànima de les masses, les quals són sempre de reacció més lenta i més difícil.

Però, amb tot, des del moment que les nacions en guerra acordaren obrir el període pacífic, cal anar de cara a la pau i a la concòrdia per totes les maneres i mitjans possibles. Cal organitzar, per etapes, l'oblit del passat i convertir la malícia en confiança, l'odi en col·laboració, l'allunyament en acostament; cal, sobretot, que els uns oblidin que han estat els vencedors, si volen que els altres no es recordin que han estat vençuts. I sempre és una llavor de discòrdia que un poble tingui massa present que ha estat vençut. La única manera d'impedir aquesta memòria, és tractar-lo amb un peu de perfecta igualtat i deferència.

I, aleshores, el pas més difícil sempre és el primer. La qüestió és trencar el glaç. No hi fa res que de moment hom no arribi a cap resultat definitiu; de tota manera, queda obert el camí de les converses; no hi ha por. Tard o aviat, per elles s'aniran tractant i resolent els problemes que restaren damunt la taula a la primera entrevista.

Per això ara, en considerar les converses anglo-alemanyes de Chequers, reconeixem alhora que des d'un punt de vista no han donat gaire resultat; però, virtualment, els han donat tots.

I el fet és encara més de celebrar perquè es tracta d'Anglaterra i Alemanya, les dues nacions que, en realitat, feren la guerra de l'any 1914. Evidentment la rancúnia de França i Alemanya, ancestral i crònica, tenia un caràcter més espectacular; però l'oposició dels dos imperis — el de terra i el de mar — posava en joc cúmuls de forces ponderables i imponderables de molta més importància. No era un odi tan cordial, però era pitjor; era reflexionat i metòdic. Les lluites de camps de pes fort mai no són tan mogudes com les de pesos més mitjans; però els cops, en canvi, són més terribles. — R. LL.

MIRADOR INDISCRET

Victima de l'habitud

Alguns diaris ho han dit, d'altres ho han dissimulat. El fet és que el senyor Bosch Labrús, que llegí el missatge d'adhesió de les entitats econòmiques, sofrí un lapsus i parlà del *Gobierno de Su Majestad*, la qual cosa provocà una certa sorpresa, manifestada amb rialles i murmurs, que l'obligà a excusar-se.

Però el que no han dit els diaris — i per això ho diem en aquesta secció, destinada a subsanar tals omissions — és que el senyor Bosch Labrús donà, en veu baixa, aquesta altra excusa al senyor Alcalá Zamora: — Solo hace mes y medio...

Falta d'adaptació

Segurament, obeint també un atavisme, el senyor Serrallera, president d'edat de l'assemblea de constitució de la Diputació provisional de la Generalitat, anava preguntant «¿Se aprueba?» cada vegada que calia.

I el secretari, en llegir documents, deia «Diputació provincial» en lloc de «Diputació provisional», i havia de rectificar-ho.

Dos espectadors interessats

Entre el públic que assistí a la primera reunió de la Diputació Provisional de la Generalitat, vàrem veure l'amic Ragasol, que treia el cap per una de les portes, i l'amic Barjau, que treia el cap per una altra.

Els dos candidats empatats, esperaven — amb comprensible impaciència — el fall de l'assemblea sobre llur terrible situació.

Reunida la Ponència d'actes, es fa públic que el dictamen referent a l'elecció de Badalona, no es donarà a conèixer fins l'altra sessió. Ens girem per veure quina cara hi posen els interessats.

Però ja no hi són. Automàticament, han desaparegut tots dos.

Una mala estona d'un diputat

El secretari — per edat — de l'assemblea de constitució de la Generalitat de Catalunya, acabava de llegir els noms dels diputats proclamats.

Un dels que seien en els escons, com a diputat electe, va tornar-se groc. Va aixecar-se, i corregué a parlar amb els senyors de la Ponència dictaminadora d'actes.

—No m'ha nomenat!

El senyor Martí Esteve demana la paraula. Remarca que el senyor Josep A. Trabal, elegit per majoria pel districte de la Concepció, no ha d'estar supeditat a la solució que hom doni a l'empat entre els altres dos candidats triomfants per minoria. L'assemblea hi està conforme. I el senyor Josep A. Trabal és proclamat diputat amb tots els ets i uts.

El senyor Trabal, tot vermell, travessa novament la sala i passa a ocupar, altra vegada, l'escó abandonat. Pel camí, ha d'aturar-se unes quantes vegades. Tothom el felicita, i ell agraeix, amb efusió, aquestes proves d'afecte. Ningú, però, no li treu la mala estona que ha passat.

Serra i Moret i els Lluïsos

El senyor Serra i Moret parla per telèfon: el feliciten per la seva elecció per Mataró, es veu que li pregunten qui era el seu contrincant?

—En Lluís Massot?

—Ah, sí; vull dir En Lluís Jové: tot sovint em confonc: com que tots dos són «Lluïsos».

Confusió capil·lar

Diuenge passat, a l'aplec sardanistic del bosc de les Mercetes, unes quantes noies s'aproparen a En Melcior Font. Tenien moltes ganes — deien — de conèixer un tan inspirat poeta, que s'ha sacrificat tant per Catalunya, i li donaven flors i llacets.

—I al seu secretari també el volem conèixer. Crec que també és poeta — fa una d'elles, i adonant-se d'En Gassol, l'obsequia a la seva vegada.

S'havien confós de cabellera, sense adonar-se que, la cabellera d'En Gassol essent més important que la d'En Font, aquest havia d'ésser el secretari d'aquell.

Interpretacions

En el banquet de germanor celebrat a Maricel diumenge, pel Centre Autonomista de Dependents, després d'haver parlat alguns oradors, En Campalans fou invitat a dir-hi la seva.

En aquest precís moment (quarts de cinc de la tarda) els que exploten les diferents atraccions del parc, prescindint de tota cortesia, naturalment, allunyats de l'emoció d'aquell acte, engegaren els motors i un soroll de ferrament i grinyols esferedors envaï l'aire.

En Campalans, tot nerviós, es posà dret i digué:

—Amb aquest brogit no hi ha manera de poder parlar. Seré breu. I en el moment que ho cregueu convenient, m'aplaudiu i m'asseureu.

En efecte, al final d'un brillant paràgraf, fou ovacionat, i, conseqüent amb el que havia advertit, s'assegué tot manotejant d'una manera desesperada.

Un «autonomista reconstruït», situat en un angle llunyà que, amb tot i els esforços que havia fet no podé entendre el que En Campalans havia dit, preguntà a un del seu costat, situat dalt una cadira:

—Què hi ha? Què ha dit?

—No ho sé — va fer un que devia ésser viticultor —, però pel gest, semblava que volgués caçar la mosca mediterrània.

«Republicans del 16 d'abril

Els seus amics havien observat que l'escultor Viladomat, en parlar de certes persones que no cal anomenar perquè tothom en coneix alguna o altra, en deia republicans del 16 d'abril.

Donat el tarannà del nostre amic, molts no s'estranyaven d'aquest canvi de data, però una vegada que algú l'hi va fer observar, l'escultor Viladomat va dir:

—Ja sé el que em dic. El 14 d'abril encara no es sabia si la República estava segura, i els que jo vull dir van esperar un parell de dies per declarar-se republicans.

Errades d'estil i d'impremta

Del *Ciero*, en la seva ressenya de la commemoració de les bases de Manresa: «*Daniel Cardona leyó a continuación unas cuartillas de Pedro Aladert, «plagadas de interesantes datos «históricos».*»

En aquest cas, l'art ha estat vençut per la matèria.

Els espartans

Hi ha un senyor de Barcelona, habitant de l'Avinguda del 14 d'Abri, la qual per ell continua essent d'Alfonso XIII, pare de sis belles minyonetes.

Però també guarda sis bales dintre d'una pistola automàtica.

—Mai no cauran vives en mans dels bolxevics — fa, sublim, a les seves amistats i coneixences.

Prova convincent

Un col·laborador nostre va trobar, fa pocs dies, un ex-periodista, cèlebre per una canard de què fou víctima i que algun dia explicarem.

Feia temps que no s'havien vist. I parlaren, és clar, de tot. L'ex-periodista, comentant el canvi de situació, deia:

—Es clar que això s'havia d'acabar. Havia de venir per força la república. La dictadura no comptava amb res. Les Unions Patriòtiques eren un aplec de mala gent. Figureu-vos que jo me'n vaig fer, i així i tot no vaig poder passar de secretari del Papiol!

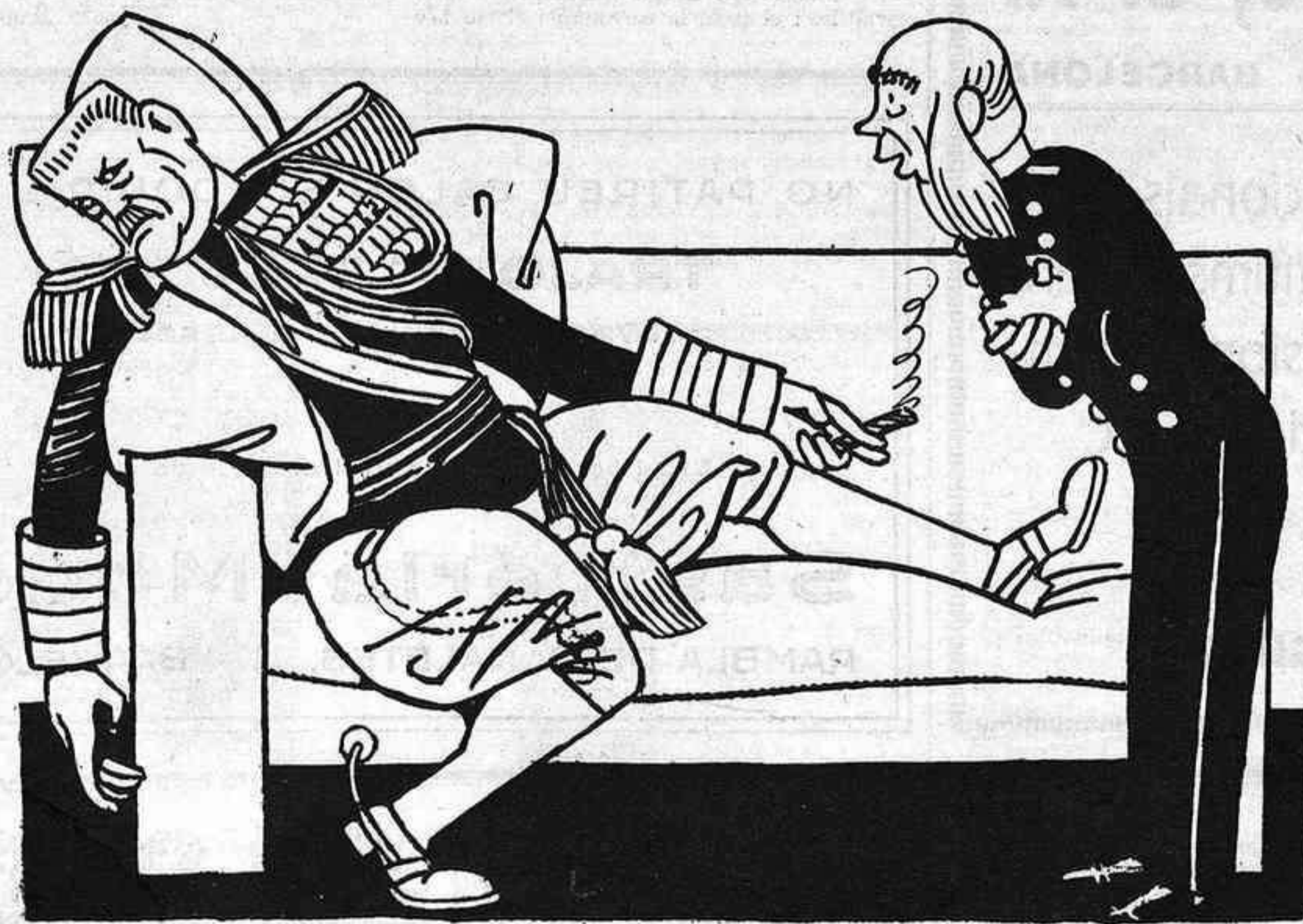
Aclariment satisfactori

Els «Quatre d'Infanteria», com anomenen a Madrid l'equip del Ministeri d'Economia (Nicolau d'Oliver, Barbey, Cuito i Raventós), vénen tot sovint a Barcelona. Gairebé es podria dir que hi passen el diumenge, si no fos que el més destacat, En Nicolau, ve a Barcelona per anar-se'n a pendre el sol i l'aigua en algun recó de la Costa Brava.

Un diumenge d'aquests, en un restaurant de prop de S'Agaró, acabat el dinar, En Nicolau demanà una copa de cinyac per acompanyar el cafè. El cambrer, decidit a portar un cinyac a l'altura de la personalitat del client, portà una botella de «Fundador». Però el cinyac d'aquesta marca duu una etiqueta que en el temps que som produïm una certa sorpresa. Diu: «Dedicado a Su Majestad el Rey Alfonso XIII. FUNDADOR».

Un dels companys d'excursió del ministre, semblant-li que es tractava d'una frase inacabada, afegí a seguit de la darrera paraula: «de la República Española».

Amb aquesta petita addició, En Nicolau pogué beure el cinyac sense escrúpols de consciència.

COM A CAL OGRE

Martínez Anido. — M'avorreixo, Pepe...

Pepe. — No s'amoïni el senyor: ja li tinc amants dos obrers amb salsa tàrtara.

Cadàvers en existència

Quan el doctor Parrizas era secretari del Col·legi de Metges de Barcelona, robé un bon dia la visita d'uns quants senyors que resultaren ésser espiritistes.

Els visitants, amb la cara il·luminada, exposaren al doctor Parrizas llur desig de fer experiències amb morts per tal de veure si era possible retornar-los a la vida, mitjançant pràctiques inofensives. Creien que al doctor Parrizas, pel càrrec que ocupava, li fóra fàcil de proporcionar-los material per a aquestes experiències.

Al granadí doctor Parrizas, per evadir-se d'una petició tan estrafolària, no se li acudí altra resposta que aquesta, que potser no convencé els visitants, però que té més gràcia que una de raonable:

—Tendrán ustedes que volver dentro unos días, pues ahora estamos sin existencias. Acaban de salir nuestros viajantes con los muestrarios.

Preferències

Dilluns passat, sortint del Parc, de la conferència que en el Museu de la Ciutadella donà Joaquim Folch i Torres, l'Angel Ferran fou convidat per un amic a pujar al seu auto.

En baixar, En Ferran preguntà a l'amo del cotxe:

—Què és això?—referint-se a l'auto.

—Un Mathis—respongué el propietari.

—La veritat, més m'estimaria un Renoir—va, dir En Ferran.

L'Intel·lectual

Per a alguns habituals del Frontó Novetats, l'Intel·lectual designa ni més ni menys que el pilotari Casals, el qual, quan no juga a la canxa, sinó que fa d'espectador, llegeix els articles de l'Ortega i Gasset i coses semblants.

Un dia, entrà Uzcudun al Frontó, i el públic, que el reconegué, li tributà una ovació.

Uns amics nostres sentiren al seu darrera una veu que deia:

—Sigue el cuento vacío.

Es tombaren i reconegueren el pilotari Casals, el qual afegí encara:

—Entraría Ramón y Cajal, y nadie se daría cuenta.

Demanda de col·laboració

En un diari de Barcelona ha aparegut aquest anunci, que si més no és curiós:

«Escritor inaudito. — Desearia persona muy ilustrada que se interesase por mis obras y trabajos literarios. Exijo pruebas infalibles. Mi situación es crítica y mi ilustración exigua. Diferencias partidas. Carlos Bofill, Caena, 25, 3.º, 2.º»

Alfons.—Em sembla que en aquest banc podré seure amb bona companyia.

Els tamarades.—Sí, però cada lloc costa una corona.

(Humoristische Listy, Praga)

PATRIOTISME DOMINICAL

Discursos i paisatge

Seguint el costum francès que vol que cada diumenge els ministres surtin de París i se'n vagin a tal o tal banda a realitzar actes de política governamental, els homes de la Generalitat de Catalunya han emprès també una tasca feixuga de romiatge dominical, mig turístic, mig apostòlic. Cada diu-

Finalment, la brillant commemoració d'aquest moment històric del catalanisme, que s'acaba de celebrar, ha fet revivir amb tota l'espèndor i l'exactitud desitjades el record de les cèlebres Bases. Els diaris i els oradors ens han cantat la letania gloriosa dels noms il·lustres i de les seves ambicions, les quals, en l'any 1892, tenien un aire de follia. Totes les ombres venerables han estat evocades. En l'acte del diumenge, al Kursaal de Manresa, les esmentades ombres no tingueren, per dir-ho així, un moment de tranquil·litat. Els oradors se les passaven de mà en mà, i les ombres, en la seva absència lluminosa, rebien ovacions i ovacions... De tant en tant, la testa venerable del senyor Pau Font de Rubinat, l'únic supervivent dels que feren les Bases de Manresa, s'acotava, a l'escenari, com demanant perdó de la seva presència material en l'acte.

El balcó de l'Ajuntament a Manresa

El balanç aritmètic de la diada és: quinze discursos al Kursaal, davant de tres mil persones.

—Catalunya, el poble de Catalunya, la llibertat de Catalunya, l'Estatut de Catalunya...

Aquests temes foren el canemàs dels quinze discursos. La personalitat i la fantasia de l'orador tenia cura de presentar-los amb una safata més o menys brillant. El primer premi d'aquesta mena de jocs florals del catalanisme polític, se l'endugué, de molt llarg, En Jaume Bofill, que pronuncià una peça oratòria de tot primer ordre. Després,

es feren remarcar la cabellera realista de Joan Estelrich i la cabellera romàntica de Ventura Gassol... Si la seva joventut no l'hagués posat fora de tota sospita, el poeta de la Generalitat hauria tingut molta feina

bregat. De tant en tant, cansats, potser, per la monotonia del viatge, aquests elements de mapa s'entretenen una mica, s'entrecreuen, canvien les posicions, salten l'un pel damunt de l'altre, però això no dura gaire i el tren, el riu i la carretera continuen amunt, disciplinadament. Passen les colònies fabrils, uniformes, regulars: la fàbrica, a baix, a la vora del riu; més amunt, l'edifici on viuen els obrers, amb els prestatges de les eixides; a dalt de tot, l'església. Curiosi sandvitx arquitectònic, amb alguna cosa de símbol.

Ja som a Berga. Diumenge de Patum. Hem pujat a Queralt i hem admirat el panorama tal com Déu mana i tal com sol·liciten els bergadans. De retorn a la ciutat, hem dit, seguint el protocol, que la vista de Queralt era molt millor que la de Montserrat, cosa que tampoc ha deixat de produir bona impressió entre els amics de la localitat.

Aquest any, la Patum és republicana. Hom ha tret la corona de l'Àguila, i com que això, pel que sembla, va desesperar alguns tradicionalistes, s'han repartit profusament unes fulles que diuen:

«Poble bergadà, desvetlla't.—El que representa l'Àliga.—El reposat i majestuós ball de l'Àliga Roial representa com Berga a l'empar de la corona reial i sota el dolç domini dels seus monarques, viu tranquil·la i majestuosa sense por ni temor de cap classe.—De l'Enciclopèdia Espana.»

L'Àliga, sense corona, ha fet el seu ball amb la mateixa gràcia i dignitat de sempre. I tota la festa, aquesta festa meravellosa de la Patum, s'ha desenrotllat amb més èxit que mai. A la mitja part, discursos. El senyor Puig i Ferrater troba la manera de lligar la Patum amb la política i diu al poble que així com dels ballets populars com els que acabem de veure, Stravinski n'ha fet un producte apte per a la sensibilitat de tot el món, de les nostres tradicions i del folk-lore catalanista n'ha de sorgir una estructuració política que, com els ballets russos, pugui anar per tot arreu.

Discurs de Ventura Gassol: política i poesia. Les muntanyes, l'Estatut, el Pi de les Tres Branques, Catalunya...

A baix, a la Plaça, barreat amb la gent bellugadissa que fuig del foc dels coets, trobarem un vell, molt vell. Duu barretina i ves-

El President aclamat a Manresa

a demostrar que ell no hi era entre els que estructuraren les Bases de Manresa.

Després dels quinze discursos del mati, tres discursos a l'Ajuntament, en la inauguració d'una placa. Els divuit parlaments semblaren suficients de moment, i a l'hora del dinar no hi hagueren brindis. Però vingué l'Aplec sardanista del bosc de les Mercetes, i... quatre discursos més. Arribats en aquest punt, la caravana oficial va dividir-se. Alguns, entre ells En Macià, marxaren cap a Berga.

De Manresa a Berga marxen tres línies paral·leles: el tren, la carretera i el riu Llo-

tit de vellut. Ah, si l'hagués vist En Ventura Gassol!

—Us agrada la Patum?—li preguntem.

—Molt! A mi m'agrada tot el que és alegre. Mireu, no he estalviat mai. La qüestió és divertir-se. Sóc molt trempat, jo. I si tingúes diners, encara en seria més de trempat...

Camí de Barcelona, amb el cap ple encara del traqueteig de la jornada, les paraules del vell de Berga ens revenen a la boca amb el gust fresc d'un brot de menta.

JOSEP MARIA PLANES

Viatges Marsans, S. A.

Rambla Canaletes, 2 i 4 - BARCELONA

Bitllets de Ferrocarrils Nacionals i Estrangers - Passatges Marítims i aeris
Viatges a "Forfait" - Excursions acompanyades - Peregrinacions, etc.

INFORMES I PRESSUPOSTOS GRATIS

NO PATIREU CALOR SI ADQUIRIU UN TRAJO DE FRESCOR
confeccionat, a 100 pessetes

Excel·lent qualitat; colors i dibuixos de moda

Sastreria Model
RAMBLA DE CANALETES, 11 - BARCELONA

L'APERITIU

Cactus. — De vegades un assisteix a una reunió en la qual es tracta de discutir unes quantes coses concretes, un fa la comèdia de pendre una part activa en la conversa, i, en realitat, l'única cosa que interessa és una teranyina que penja del sostre o que està enganxada a la punta d'un finestró com un vel de somnis tèrbols, estranys i inconfessables. Aquella teranyina, i qui diu teranyina diu el que sigui, s'apodera en una forma obsessió de la pròpia atenció i ens porta a un món metàl·lic o gelatinós en el qual totes les idees que aquí ens serveixen, les idees paral·leles a l'americana, al rellotge o a la palla de xuclar el granisat, no compten absolutament per res. Moltes vegades m'he trobat jo, i em penso que com jo qui sap les persones, en una conferència importantíssima en la qual les idees abstractes eren dintre la boca del conferenciant, com una dotzena de ratolins dintre una gàbia. Vull dir que el conferenciant posava una mena de vivacitat i d'interès intens en les seves paraules, i malgrat això, el cor, els ulls i tota l'ànima s'han avadit de la conferència i han començat a explorar la pintura dels llavis d'una senyora. Aquesta exploració no ha estat feta per cap interès d'ordre sexual ni pel més tènue egoisme. Ha estat, simplement, un oci pur i desinteressat de l'espirit. Del color dels llavis hem passat per tota mena de tobogans metafísics i hem anat a parar a regions insospitades de la imaginació.

Aquestes experiències concretes, que suposo que tothom ha pogut observar d'una manera translúcida, serveixen per explicar el fenomen de l'evasió, de fugir de l'ambient saturadíssim del dia, de donar un cop de cua de peix sentimental, i sense que la voluntat intervingui, trobar-nos que les ales del pensament volen dintre un aire que no té res a veure amb aquell que respira el pulmó de les majories.

Si aquestes evasions no existissin, el periodisme seria una cosa fada i revoltant, i dic el periodisme perquè és la literatura més necessària, més barata i més a l'abast de tothom. En conseqüència, tota la sal de la literatura consisteix en aquesta evasió, en l'escapada del pensament per cercar el contrast, la imatge no és res més que una fugida afortunada o desafortunada que es fa d'un camp a l'altre de la cuina a la metafísica, de la cirurgia a l'esport, etc., etc.

Avui dia totes les persones que escrivim en el nostre país, no podem prescindir del moment polític, és com una mena d'amoniac que se'n fica al nas i a les orelles i als ulls. No podem pendre un cafè sense comentar polític, no ens podem tallar els cabells sense que les tisores ens parlin d'una possible candidatura per acabar d'atabalar les deformacions del propi clatell. Els que escrivim en els periòdics, sembla que tinguem l'obligació moral de punxar amb la ploma el ventre de l'un o de l'altre o bé d'una manera idíl·lica anar pentinant la cabellera acaramelada de les idees generals.

En aquests moments, jo sento una terrible necessitat d'evasió, de fugida, una necessitat de les ales més absurdes, dels climes més incoherents, de les boques més perfumades d'inconseqüència. Aquesta necessitat endevino que la senten moltes persones; és el moment en què es desitja un gran ocell de vidre volador, o un elefant platejat que es passegi per Barcelona repartint xiulets a les monges que encara no han tornat als convents i que volten per la Rambla disfressades de llagostes de rostoll.

Es potser per aquest desig d'evasió que l'altre dia una senyora em va ensenyar una magnífica col·lecció de cactus. He descobert que els cactus estan de moda, i m'ha semblat aquest fet una mena de cosa terrible, que fa posar els cabells de punta. Abans, les senyores eren amigues dels vegetals innocents, especialment de totes aquelles flors que podien fer un bon paper en un mes de Maria. Els antics havien cantat la rosa, els romàntics eren donats al líiri o la violeta i a totes les flors d'un colorat de tuberculosi. Més endavant foren exaltades les flors de cementiri i les flors suspectes, com les mandràgores, les anèmones i altres vegetals lleugerament pornogràfics.

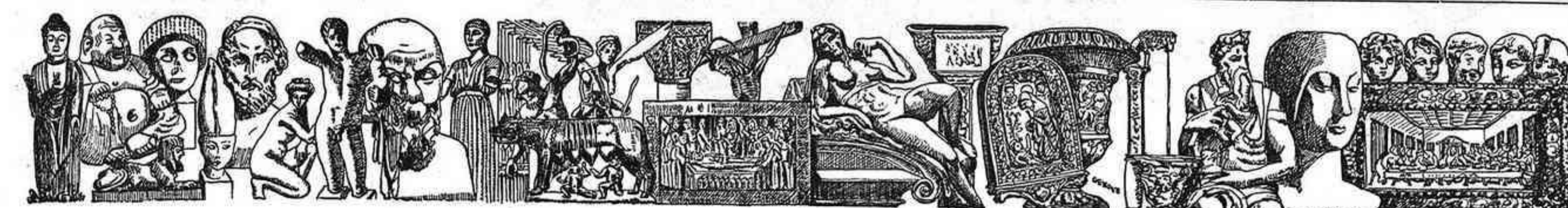
La influència americana va posar de moda les orquídies i les dàlies complicades. El tango va acabar d'exaltar aquestes flors, però fins aquí tot anava com una seda. Avui dia els fets han canviat, les flors amb perfum i femomia presentable ja no satisfan la curiositat vegetal de les persones de bon to. És necessària una planta positivament antiestètica, d'un mèrit dubtós i d'una forma encara més dubtosa; naturalment que les dames encara no surten amb un cactus arrapat a l'escot, però si Déu vol ja hi arribarem.

Dintre aquest ram de vegetals, n'hi ha que són estimadíssims i que guanyen primers premis en els concursos igual que els gossos més embafadors i més desnaturalitzats. Les dames els tenen en gàbies de vidre, els posen aparells de ràdio perquè es distreguin i els fan confidències de les més dures.

Jo confesso que aquestes plantes em fan horror. Dintre els vegetals, són d'una fredor i d'una viscositat solament comparable a la de les serps i les salamandres. Em fan l'efecte d'unes mones fofes, sense cap expressió, sense gens d'agilitat, carregades de punxes, tristíssimes, concentrades. És impossible contemplar algunes espècies de cactus sense que pel pensament se us arrossequin imatges d'ordre sexual barrejades de sadisme i de monstroisitat.

Moltes senyores mantenen la seva col·lecció de cactus amb una gran indiferència, amb una correcció envejable, moltes amb una innocència absoluta; però jo no sé donar res més que una explicació freudiana a la moda actual dels cactus.

JOSEP MARIA DE SAGARRA

REPRODUCCIONS PLÀSTIQUES D'ART CLÀSSIC SAGRAT I PROFA

LENA, S. A.

Exposició i venda:

Rosselló 238, junt a Passeig de Gràcia

EL CINEMA

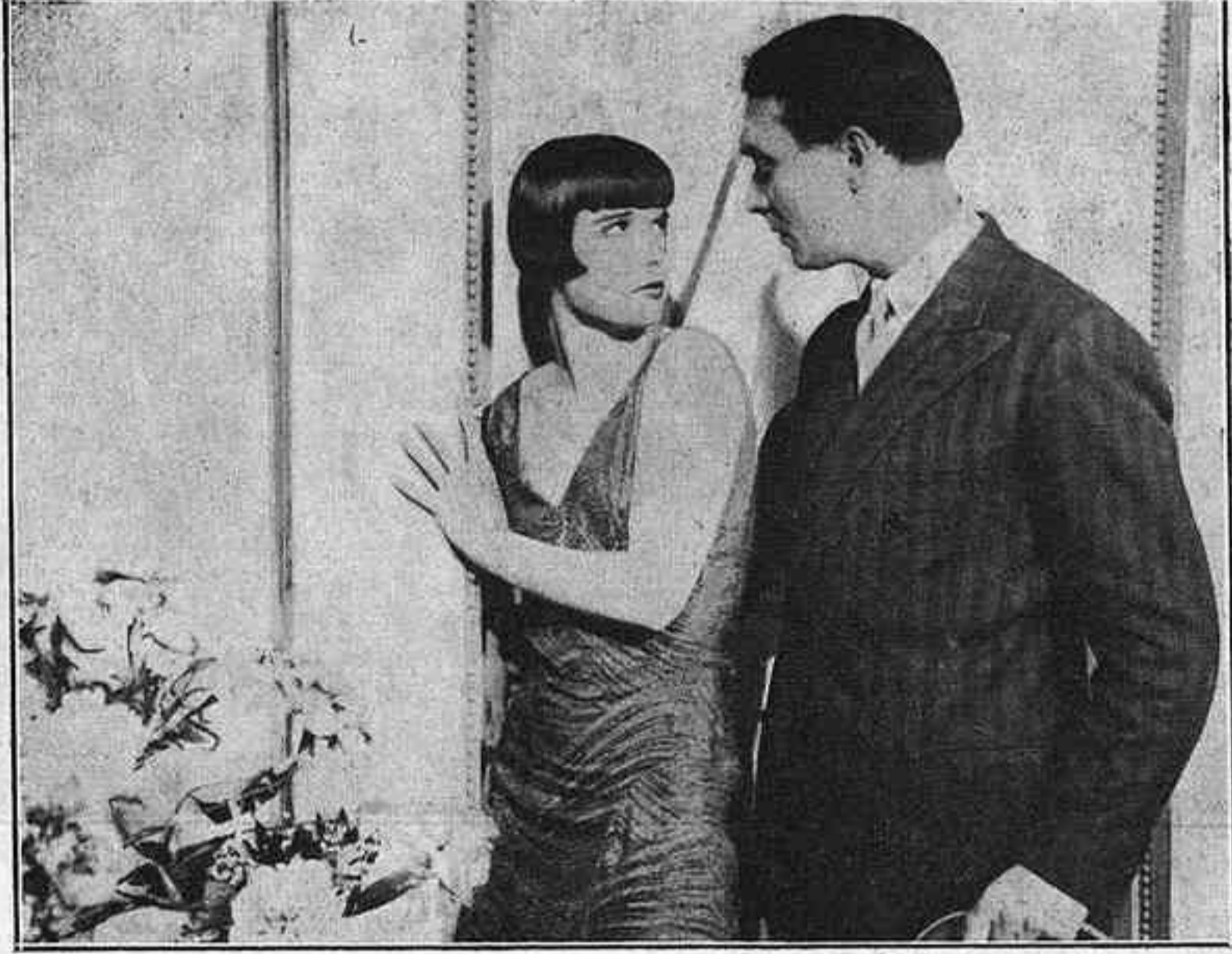
Darreres estrenes

Premi de bellesa, amb Louise Brooks i Georges Charlia, és un film força satisfactori i que honora la producció europea. Es obra d'A. Genina, a base d'una idea avançada per René Clair.

El tema dels concursos de bellesa, amb l'exhibicionisme que comporten, amb les conseqüències que se'n deriven en la persona de les candidates ascendides a la reia-

venen fastigoses i les hores normals feixugues, i això ho sentiu per la lògica del muntatge. L'envorament de la noia en el parc d'atraccions és un fet, entre tants, d'un tomb moral fet tangible als ulls.

Hi ha a la fi una utilització del sonor que no crec de més remarcar. Ella morta pel seu promès en un excés de gelosia. El seu cos en la cabina de proves, on es

«Premi de bellesa», amb Louise Brooks i Georges Charlia

lesa, amb llur actualitat palpant, és un tema a bastament brillant per a comprendre tot seguit el bon partit que se'n pot treure en una obra cinematogràfica.

Ahuc és estrany que els productors no hagin explotat amb assiduitat el tema, els americans particularment, que tenint agallades les millors dones del món — parlem de plàstica — podrien simular concursos perfectes.

Premi de bellesa és un film que hom podia haver presentat almenys ara fa un any. Amb tot, no ve amb retard. Un any és en el cinema, en aquest moment de la seva evolució, tota una època, i el millor elogi d'un film sonor és dir que un any no l'envelleix gens. I és que Genina ha palesat un sentit ferm del convencional, que l'ha portat a evitar-lo sempre, emprant el so amb tacte i mesura; per això aquestes utilitzacions són raonables i per tant absentes de velleses.

Les paraules són escasses i les imatges, amb preponderància doncs, recorren integrament una història que resta ben visual.

Dues vides perfectament humils. Un tipògraf i una mecanògrafa. Els dos, promesos i treballant per a la mateixa empresa, la del diari *Le Globe*, encarregat d'eleger miss França, la noia que ha de presentar la seva nació al concurs de belleses europees que s'ha de celebrar a San Sebastián.

Al mateix temps, doncs, que penetrem en l'ambient on s'escolen llurs ocupacions professionals, ens assabentem de la marxa del concurs. La noia no pot resistir-se a la facècia de trametre la seva fotografia al jurat; quan més tard va a reclamar la foto obeint al voler del seu promès que detesta aquestes exhibicions, s'assabenta amb sorpresa que no sols ja és massa tard, sinó que és ella la reina de bellesa de França.

Miss França és elevada, en mig de les aclamacions de la multitud cosmopolita reunida sota el cel del nord espanyol, a Miss Europa, i aleshores la història de la noia es descabdella a una velocitat creixent. Assetjada pels homes, marxant en mig d'un rengle d'adulacions i una pluja de presents, tasta la vida de les *altes esferes*, renunciar a la qual ja no li seria fàcil.

Amb la millor voluntat del món tornará al costat del seu promès, el tipògraf de *Le Globe*, i tractarà de compartir aquella vida humil que ara descobreix ben enutjosa. Buides i monòtones les hores domèstiques, plens d'aspectes desagradables els plaers dels pobres, ben ordinàries les maneres del seu promès, gens d'elegància en el seu medi i el record present de les *altes esferes*, les comparacions constants, l'atracció invencible del món aquell obert de bat a bat i que l'espera.

El valor del film escau en allò que no s'explica, és el fet innegable que són les imatges les que suggereixen clarament el que s'esdevé. Les coses indiferents esde-

venen passava un assaig d'ella a la pantalla sonora. La projecció continua impassible i mentre ella jau morta a terra, a la pantalla el seu rostre somriu i la seva boca s'anima encara amb una cançó indiferent.

Hem pogut veure dos films americans signats per firmes tan prestigioses com Lewis Milestone i Henry King, dos films que també feia molt de temps que eren

Eleanora Boardman en «Ella se'n va a la guerra»

a Barcelona. Són, respectivament, *Nits de Nova York* i *Ella se'n va a la guerra*.

Dos films ben fets, naturalment, com escau als que en són els autors, però sense accent de cap mena.

En *Ella se'n va a la guerra*, hi ha, al principi, manta escena deliciosa dintre el tarannà habitual de les comèdies americanes, i cap a la fi un atac de tanks americans en mig d'un camp en flames, que és un fragment d'impentia. Eleanora Boardman, sincera en començar i més tard en un paper bastant convencional, amb la cara bruta de fang i tot, no pot dissimular que és una de les dones més boniques del cinema americà.

Nits de Nova York és el primer talkie de Norma Talmadge. Ambient de clubs nocturns, d'infractors de la llei seca, de pistolers, amb aquella veracitat a què estem avesats. Luis Alonso, en un paper substancial de marit abúlic, fracassat, però en el fons un gran enamorat de la seva dona. Esplèndida sonorització de la versió muda a base de la cançó, única cançó del film, que comença l'espòs i acaba l'esposa.

J. PALAU

Aquesta setmana s'han estrenat *La dona que estimem*, de Victor Seastran, amb Vilma Banky i Robert Ames, l'actor que tan bona impressió ens produí en *La intrusa*. En parlarem en el número pròxim.

PANORAMA

«El vertigen del tango»

Tothom que va anar a veure *Liliom* va poder veure també el film *El vertigen del tango*. Com que *Liliom* no acabava de convèncer el públic, l'empresa a darrera hora canvià l'ordre del programa, i mentre l'obra mestra de Borzage pasava a la categoria de complement, el film sobre el tango ocupava el lloc de preferència.

No crec que a ningú li sàpiga greu haver esmerçat una hora veient aquest film. Ara que tothom està d'acord a remarcar que de tango n'hi havia una dosi tan insignificant que quasi no es veia, i de vertigen tan poc com gens. Altres títols haurien estat més escaients al contingut del film.

El film potser tenia un defecte: haver juxtaposat com antagonistes dues dones massa semblants. Es jugar amb la monotonia; és el mateix que compondre un duo de tenors.

En el film, aquestes dues dones són de molt bona pasta, no pas perfectes tanmateix. A la fi es barallen a veure quina de les dues serà més abnegada. Noble lluita que caldria posar de moda entre la gent. L'argument sembla escrit per En Josep M. Folch i Torres; però, que voleu fer-hi, el film comporta una fotografia tan perfecta, un moviment tan suau i captivador, Lois Moran és una dona tan bella, que no ens desagrairia pas reveure'l.

Menys paraules i més fets

Mr. Lasky, de la Paramount, ha declarat categòricament que s'han acabat ja els diàlegs trivials en els films. El president de la famosa casa productora anuncia que la nova producció marca una notable orientació vers el silenci i el moviment. Prou d'aquells llargs diàlegs que obligaven a una prolongada immobilitat. El públic exigeix un canvi constant de plans.

Això no vol dir pas que es tracta de tornar enrera i de prescindir de la paraula. Aquesta està incorporada al cinema; avui la tècnica d'aquesta incorporació és ja prou madura perquè renunciem ara a una conquesta semblant.

Menys paraules i més fets, aquesta és la divisa d'un Sternberg en el seu nou film *Marroc*, que, segons Mr. Lasky, demostra millor que totes les explicacions del que es tracta en aquesta nova orientació.

Per altra banda, l'instrument es perfecciona en la resolució de les dificultats, i les dificultats que ha creat el micròfon adherit a la camera han estat tan serioses, que avui, que estem en vies de veure tots els obstacles allistats, assistim per la mateixa raó a un real progrés del cinema àdhuc considerat des d'un punt de vista estrictament visual.

Mr. Lasky afirma, i veient les darreres pel·lícules hem de donar-li la raó, que la presa de vistes és avui més intel·ligent del que ho era a finals del 1927, quan el sonor vingué a l'existència.

Stefan Zweig al cinema

La narració de Zweig, *Vint-i-quatre hores de la vida d'una dona*, serà filmada per segona volta. Recordem que, en aquestes pàgines, dos col·laboradors nostres s'han referit a les possibilitats cinematogràfiques d'aquesta narració a propòsit d'una escena que té lloc a l'entorn d'una taula de joc.

En la novel·la, Zweig, amb una descripció de les mans, pretén fer conèixer al lector les vicissituds del joc entre els personatges aplegats a l'entorn de la taula.

No seria estrany, és tot al contrari molt possible, que aquesta escena, en la ment de l'autor, hagués nascut d'una reminiscència cinematogràfica. Tanmateix la influència del cinema damunt dels escriptors contemporanis és una cosa obvia a tot ésser-ho. De totes maneres constatem la manca d'una monografia detallada d'aquestes influències que fora sens dubte molt curiosa.

Un treball que exigeix, per a realitzar-lo, una gran experiència literària i ensem viure en una quotidiana intimitat amb el cinema.

La joventut alemanya i el cinema

Herr Pasternak, mestre d'escola en algun lloc de la part alemanya de l'Alta Silèsia, ha dirigit un qüestionari a la quixalla de les escoles preguntant si anaven sovint al cinema, quina mena de films els agradaven més i per quines raons, etc.

Cal remarcar que a Alemanya les criatures de menys de divuit anys no poden assistir als cinemes, llevat de certes sessions autoritzades per la censura.

De l'enquesta de Pasternak resulta que les criatures prefereixen els films prohibits. No és pas únicament als països meridionals on els reglaments semblen fets per ésser violats.

Però el més fort és que gairebé la meitat de nois i noies han confessat que es procuraven els diners de l'entrada amb mitjans il·legals, i un 15 per 100 de nois i 13 per 100 de noies han declarat que van al cinema «per raons eròtiques».

El professor Pasternak ha quedat veient visions i ha comunicat els resultats de la seva enquesta a la policia perquè extremi la vigilància a l'entrada dels cinemes.

De l'opereta al drama policíac

Al compàs de tres per quatre és el compàs dels vals. Qui diu vals, diu vals vienès, i qui diu vals vienès, diu opereta vienesa. Es clar que qui diu tot això, podria dir exactament una altra cosa, però, de moment, les necessitats de la crònica volen que arribem a aquest resultat.

Si no anem errats, *Al compàs de tres per quatre* és la primera opereta que els alemanys presenten a Barcelona. L'experiment

molt bo, no aconseguix donar al seu paper tota la força i el caràcter a què ens té acostumats.

William Powell — no hi podem fer més — se'ns apareix sempre com un home gerbrat que no dubtarà ni un instant a engegat cinc bales dintre del cor més generós. Aquest artista extraordinari després d'una antipatia tan cordial, és un mala ànima tan distingit, que val la pena que els seus

«Al compàs de tres per quatre», opereta cinematogràfica

és interessant, sobretot aquí on les operetes americanes, quan han estat ensopegades, com *La parada de l'amor* i *Montecarlo*, han tingut un èxit de públic molt gran. Aquestes operetes d'aire vienès passat per Hollywood, dirigides ambdues per l'alemany Lubitsch, tenien, segurament, una gràcia més alada, un aire més fresc, un to més brillant que aquest *Compàs de tres per quatre*. No obstant, en aquesta opereta alemanya — de l'alemany al vienès no hi ha més que un pas — trobem, més que en les produccions americanes, el perfum autèntic dels vals i de la tendra cursileria del sentimentalisme d'exportació que es fabrica a les ribes de Danubi.

Malgrat la gràcia una mica feixuga dels artistes alemanys, *Al compàs de tres per quatre* és un film animat i simpàtic. Hi ha, sobretot, i és el que el públic agraeix, aquella voluntat de fer una obra lleugera, superficial, que hom pugui escoltar i acceptar sense formular-se prèviament cap de les preocupacions artístiques, tècniques i filosòfiques que cada dia enrareixen una mica més l'aire de l'espectador de cinema.

Això no vol dir que *Al compàs de tres per quatre* sigui un film ingenu. Tot el contrari, trobem en ell tota la murrièria i els efectismes del mètier més treballat. El problema més difícil de resoldre en aquesta mena de films, o sigui el de procurar que l'obra resulti eminentment cinematogràfica, i evitar, per tant, els paranyes que presenten les facilitats teatrals, està ben solucionat, encara que sense arribar a aquella perfecció que seria de desitjar i de la qual creiem que, inevitablement, el cinema no pot evadir-se.

La música d'*Al compàs de tres per quatre*, un dels elements més importants, però no dir el més important, en els films operetes, fa de molt bon escoltar. Hi ha un vals molt bonic i molt enganxadiu; i un *one-step* que es mereix els honors de tots els gramòfons.

Si del Tivoli saltem al Coliseum, ens trobarem amb un film de William Powell — *L'ombra de la llei*. Aquesta vegada, al prestigiós «traidor» de la Paramount li ha donat per fer de bona persona, i encara que de bon començament ja li posen les manilles i poca estona després ja el tenim a presidí, William Powell, que és un actor

directors no el facin malbé convertint-lo en heroi d'històries sentimentals i, sobretot, que no el vulguin fer passar per un galan irresistible. Si no, les males persones aficionades al cinema tindran dret a una legítima reclamació.

L'ombra de la llei és un film discret, que té un començament que és un encert amb totes les de la llei. Llàstima que després l'acció decau una mica, sobretot a causa d'una certa monotonia. De totes maneres, fa de bon veure i, quan no, sempre tindreu ocasió d'admirar la *tenue* del seu protagonista.

J. M. P.

GOLISEUM

AVUI

la més emocionant creació de WILLIAM POWELL

Interessantíssima novel·la d'un home d'honor, acusat d'homicidi pel seu culte a la cavallerositat

Es un film «Paramount» parlat en anglès, amb títols en espanyol

TRAJOS PER A BANY BARNUÇOS CAMISES - PAIAMES SUETERS CINTURONS - ELÀSTICS MOCADORS MITJONS - MITGES PREUS BARATISSIMS F. VEHILS VIDAL

32·Avinguda Portal de l'Angel-34 7, Plaça Universitat, 7

MOLT AVIAT LA PRINCESA SE ENAMORA per Charles Farrell

FANTASIO LOUISE BROOKS GEORGES CHARLIA JEAN BRADIN en un original film de A. Genina PREMIER BELLEZA sonoro hablado y cantado en francés con fragmentos en español con fragmentos en español con fragmentos en español

Cine-Foment Martinense GRAN PROGRAMA per el dijous, 11 Juny, nit i diumenge, 14, tarda i nit. - Les precioses pel·lícules: LEGIONARIOS LO QUE PONEN LAS GALLINAS Mudo, per LEWIS STONE Dibujos sonoros «Parlez-Vous» «Un mundo infame» Ritmo continua per SLIM SUMMERVILLE Sonora

Balneari de CARDÓ (PROVINCIA DE TARRAGONA) Altura: 650 metres sobre el nivell del mar Temporada oficial: 24 de juny a 24 setembre Nou propietari: SALVADOR SAMSÓ Direcció: FELIX BARGUÑO Prodigioses aigües, les més nitrogenades i arsenicals d'Espanya. Malalties dels bronquis, pell, budells, neuritis i diabetes. Situació meravellosa, clima sec, establiment rodejat de bosc. Pensió completa des de 15 pessetes. Habitacions des de 4 pessetes Xalet per a famílies Tots els dies auto a Cardó a l'arribada a Mora la Nova, del ràpid sortida de Barcelona a les 8.27 matí. Referències: S. SAMSÓ, Pòrtic Mercat St. Josep, 4 · Telèf. 18235 · De 4 a 8 tarda Farmàcia Garreta, Rambla Catalunya, 81 «La Ideal Samaritana», Arcs, núm. 10

I E L T E A T R E

L'OBRA D'ALBERTI

"Fermín Galán"

Si intentàvem situar les darreres produccions teatrals que l'adveniment de la República ha fet vives, amb allò que l'estranger sol anomenar-se *teatre polític*, segurament ens trobaríem amb diferències molt marcades; penso, en efecte, que el teatre anomenat d'aquesta manera — el d'Edwin Piscator, per exemple — representa més aviat una dramàtica social. Si per cas intentàvem assimilar aquest teatre de

el Consell de Ministres que confirma la sentència de mort i un ball aristocràtic on un cardenal, rodejat de senyores escotades, s'embriga. L'epíleg és l'exaltació de la mare de Fermín Galán, davant el triomf de la República.

Amb el que resta dit pot judicar-se de les dificultats que inclou una acció tan complexa i tan pròxima (per a ésser transformada en llegenda) com aquesta. Es ne-

«Fermín Galán, romance de ciego»

l'actualitat espanyola a algun de foraster, pensàvem — distàncies guardades — en el *Teatre de la Revolució* de Romain Rolland.

I bé: deixant a part el drama escènogràfic d'Alvaro de Orriols: *Rosas de sang* o el *Poema de la República*, la nostra atenció es gira, per afinitats literàries, a la *Farsa y licencia de la Reina Castiza* de Ramón del Valle-Inclán, i sobretot, a *Fermín Galán*, obra del famós poeta andalús Rafael Alberti.

L'obra de Valle-Inclán, interpretada per Irene López Heredia i Mariano Asquerino, és ben coneguda, per haver estat publicada i reeditada sovint. La Monarquia havia interdit la seva representació. Per què? La *Farsa y licencia de la Reina Castiza* és un retaule grotesc de la Cort d'Isabel II — la reina castiza —; la reina que s'escapa amb un soldat i se'n va a la verbera; la reina que canvia d'amant i de ministre; la reina ignorant, plebea, chula, impolítica, faraònica, lamentable, immoral. Valle-Inclán, que sembla com si escrivís amb un bisturi, retalla les figures amb una cruel alegria histriónica. Els remarca implacablement el gest grotesc i el defecte psíquic. Tot pren un aire de guinyol funambulesc on tots els personatges fan un paper desguitarrat i violent. La cort espanyola és abundant de figures pintoresques, i darrera de la lent valleinclaniana tot agafa unes proporcions de putxinel·lis insuperables, brillants i lamentables alhora.

L'expectació màxima, però, ha estat desvetllada per l'obra de Rafael Alberti: *Fermín Galán, romance de ciego*. Obra en tres actes, deu quadros i un epíleg, interpretada per la companyia de Margarida Xirgu.

Fermín Galán ha estat la figura lírica de la revolució. Un Fermín Galán legendari — possiblement molt escassament acostat a la realitat —, somiador, romàntic i decidit. Els poetes l'han cantat damunt les premses — Angel Lázaro, José Antonio Balbontín, F. Martínez-Corbalán — i damunt les guitarres dels captaires dels carrers que canten el *Romance de Fermín Galán y los sublevados de Jaca*.

Prement un romanso popular d'aquesta mena com a vertebració de l'obra, ha estat concebut el *Fermín Galán* de Rafael Alberti. El cec cantaire diu, abans de cada quadro, un fragment del romanso. El quadro el dramatitza. Alberti entra resoltament en un camp d'arbitrarietat poètica presentant l'adolescència de l'heroi (1913); i els altres episodis de la seva vida: Àfrica (1921). Presó de Montjuïc (1930), Jaca, la sublevació, la desfeta i la mort. El poeta intercala dos quadros on el grotesc puja de to:

cessita tota l'impetuosa poètica d'un home com Rafael Alberti per a decidir-se. Ha reeixit? Escassament, al meu entendre. D'una banda el vers que el poeta de *Marinero en tierra* sap construir meravellosament és, salvades dues o tres excepcions, deliberadament escudat, d'un popularisme ingenu, sense música i amb molt escasses imatges. D'una altra, la grandesa èpica de l'acció fa necessària una grandesa escènica de multituds i de decoració que ni

Rafael Alberti

l'escenografia — encertada — de Burmann, ni la *mise-en-scène* de l'*Español* suporten. D'una altra, finalment, hi ha certs capítols, d'una audàcia que fa molt difícil la seva interpretació; per exemple: el moment en què la Verge del Santuari de Cillas, on s'han refugiat els soldats ferits del combat d'Ayerbe, baixa de l'altar, es declara republicana, pren un fusell i surt a la porta de l'ermita enarborant el seu mantell blanc clavat a la baioneteta; una altra escena difícil és la del Consell de ministres on, sobre el grotesc pujat de tot el quadro, pesa la tragèdia veritable de la mort d'uns homes que l'espectador sap que va ésser consumada en la realitat.

Això no vol pas dir que l'obra de Rafael Alberti hagi d'ésser absolutament refusada. Sobre les seves qualitats poètiques i dramàtiques — innegables — hi ha l'interès que desperta el que en podríem dir la realització d'una crònica dramàtica d'uns fets que encara vibren en la consciència de cadascú.

GUILLERM DIAZ PLAJA

Víctimes dels nervis

Moltes persones no saben dominar-se i són víctimes dels seus nervis.

La sang viciada i el cos debilitat per falta de descans i excés de treball, són causa de la irritabilitat nerviosa que tants mals engendra.

Totes les persones tedioses i lasses poden recobrar el seu vigor prenent l'energic reconstituent **Fosfo-Glicol-Kola Domènech**.

Aquest producte, que recomanen els metges per la seva científica fórmula, dona a l'organisme els elements necessaris per a una ràpida tonificació.

LA REVISTA

"Flores de lujo"

De l'època d'En Ferran Bayés fins avui, esfereix recordar la quantitat innombrable de provatures — totes fallides — de totes menes que s'han fet per tal d'aconseguir un tipus de revista castità, ben nostre. Ni En Suñer, que és el *producteur* català que n'ha fet amb més assiduitat, ni En Pardo, ni En Velasco, han arribat a aconseguir-ho.

En Pardo, amb *Cleopatra* i *Venus Genitrix*, intentà incorporar la història romana al gènere alegre. Amb això n'hi ha prou i de sobres per a fer-se una idea precisa dels resultats estrafolaris que havia d'obtenir. Velasco, per a bastir revistes, parteix del vodevil.

No cal dir que cap d'aquests procediments no pot sortir bé. Resultava el següent: que les revistes d'En Suñer eren ordinàries, matusseres; les d'En Pardo, gairebé idiotes, i les d'En Velasco, una barreja de vodevil robaixat amb elements plàstics i decoratius de la revista.

Cap d'aquests aspectes no s'aproxima a les creacions del malaguanyat Ferran Bayés. La qual cosa fa pensar que de no haver mort el sudit *producteur*, probablement hauria arribat a trobar el tipus estricte de revista, catalana o espanyola, que s'ha escapat de les mans d'aquells.

Ara bé. Cal tenir en compte que la revista és un espectacle amb fesomia pròpia. Un gènere deslligat en absolut de les altres menes d'espectacles. L'única afinitat que té amb el teatre és que ha de descabellar-se en un escenari, tenint decoracions per fons i *candilejas*, per tal de donar sensació d'alegria a l'espectacle. Però aquesta i prou. Tot l'altre que és, precisament, el moll de l'os, la substància del gènere, no té res a veure amb el teatre.

Hi ha qui ha partit, en conjuntar un espectacle d'aquesta mena, de la sensualitat. Doncs bé. La revista és, justament, un espectacle antisensual, la negació del sensualisme teatral. És la negació de la sensualitat com el mitjà més adequat per a aconseguir l'èxit. No és un pretext per a exhibir un esplèndid mostrari de muscles, de braços i de cames de dona. Els que han partit d'aquest principi han fracassat d'una manera lamentable. Cas Suñer.

N'hi ha qui han partit de la *grosse machine* dels decorats abasagadors, dels vestits d'època, de les guerres. Han fracassat igualment. Cas Pardo.

Hi ha, finalment, qui ha partit del principi de barrejar l'element sensual amb l'element estrictament decoratiu, deixant de banda d'altres elements tant o més importants. Ha cregut que amb la barreja d'aquells dos n'hi havia prou per a assolir un tipus de revista gairebé perfecte. Aquest és el cas Velasco.

Cal dir, però, que aquest darrer és l'assai més digne de tots.

Les revistes de Velasco tenen sobre les altres una superioritat palpable. El to. I una certa dignitat en la presentació dels quadros. Tenen, però, un defecte. Que s'apuntalen en el vodevil. En veure-les, hom s'adona de seguida de la trampa, de les habilitats que l'adaptador ha tingut de fer per a desviar la trajectòria de l'argument vers el número de conjunt, o vers l'apoteosi. Ni el vodevil queda bé, ni els conjunts resulten harmònics, o lligats amb el conjunt.

Igualment que els altres aspectes, reconeguts, de les revistes, les de Velasco resulten mancades. Per bé que les noies passen — cosa que ja ha devingut clàssica en les revistes d'ací — per la passarella, pels passadissos del pati, i regalin caramels i cigarrets als espectadors de butaques, a la vegada que els donen ocasió per a contemplar de prop les respectives anatomies, l'espectador surt del teatre un xic decebut. Hi ha trobat a mancar quelcom. Què? Simplement, *esprit*, enginy, gràcia o picardia.

Fins ara hom ha prescindit d'aquests elements, com si, realment, no comptessin, com si no hi tinguessin res a veure en la confecció de revistes. Ja hem vist el resultat que ha donat prescindir-ne. *Flores de lujo* és un tipus de revista més. No pas un tipus de revista definitiu.

JAUME PASSARELL

Azorín i Guillem Díaz Plaia

Tothom sap que Azorín, el príncep de les lletres castellanes, és un home poc amic de prolegs. Revisant els seus llibres, que fan algunes dotzenes, no en trobem cap de prologat. Heus ací, però, que el llibre pròxim d'Azorín sortirà prologat; i sortirà prologat per un amic de MIRADOR. El nostre estimat col·laborador Guillem Díaz Plaia ha estat el primer home que ha prologat un llibre del gran mestre de la literatura espanyola i un dels estilistes de fama universal. El proleg del nostre amic, del qual va donar un tast a MIRADOR ara fa uns mesos, és un assaig d'unes cinquanta pàgines sobre el teatre de l'autor de *Castilla*. Tothom recorda els apassionadíssims debats a què el teatre d'Azorín ha donat lloc; des de l'entusiasme delirant a l'insult. Fent-se pas entremig l'escàndol, Guillem Díaz Plaia ha fet un estudi documentat i serà, situant d'una manera precisa les fonts i l'actitud estètica de l'illustre escriptor castellà. Ens és grat de remarcar avui damunt d'aquestes pàgines la importància del treball que l'infatigable escriptor ha realitzat.

TEATRE POLÍTIC

"La Reina Castiza"

Publicada en volum l'any 1922, en feia ja nou que la *Farsa y Licencia de la Reina Castiza*, de Don Ramón del Valle-Inclán era ben coneguda per quasi tothom. Recitada en particular moltíssimes vegades, comentada i celebrada en públic i en privat, no havia pogut encara ésser presentada dalt d'un escenari.

La desfeta de la monarquia que fins no fa gaire hem tingut de suportar i la lli-

Valle-Inclán ha mirat aquella època que fins ara no hem arribat a estar en situació de poder liquidar, amb tota l'agudesia i amb tota la fredor necessàries per poder donar-nos-en aquesta espècie d'auca caricaturesca que ens la representa tan bé com el *documental* més rigorós. Tota la història clandestina, de fullets i de romansos; de publicacions perseguïdes i de correspondències secretes que ens havien fet caure l'ànima als peus en veure les mans que havien pogut regir els interessos i la vida d'Espanya — bells antecedents del carnestoltes alfonso —, ha pres en agafar-la Valle-Inclán com a matèria per a una obra teatral, la única forma sota la qual podem imaginar-nos-la.

Aquella incontinència i aquelles baixes velletats d'Isabel, aquelles intrigues cortesanes, aquells *chantages*, aquelles sortides nocturnes, aquells embolics, aquells furors de Don Francisco — que ja sabem fins on arribaven —, per més bona voluntat que hom posi en considerar-los, no hi trobarà pas argument per res més que per la farsa ridícula i despietada que n'ha fet Valle-Inclán. En tota la vida que és menava a la cort en aquell temps no hi ha cap esclata per la qual es pugui filtrar cap sentiment noble, cap intenció honesta, cap pensament honrat. No hi ha manera possible de trobar-hi cap dignitat, cap noblesa, cap virtut. Un drama o una tragèdia no els podreu pas bastir amb els miserables materials que us ofereixen els personatges que es movien al volt de les faldilles de la digna filla de l'Abjecte.

I a part de tot això, creiem que ha estat un gran encert que hom s'hagi decidit a posar en escena d'una vegada una obra de Valle-Inclán, que tantes en té — i de ben representables — que farien molt millor paper que moltes altres que es presenten d'autors de molt menys vàlua literària i que, si bé teatralment semblen prometre d'allò més, un cop a les taules s'ha vist que era ben poc el rendiment que donaven, en tots els sentits.

La farsa és on el geni de Valle-Inclán ha trobat just l'instrument que necessitava. L'ampullositat truculenta de les seves antigues *comedias bárbaras*, que tantes vegades trobem insincera, mancada d'emoció i de realitat per tot de detalls llibrescos, forçats i rebucats amb què ensopeguem massa sovint en la seva lectura, desaparegué ja del tot quan l'autor es deixava anar a la filigrana agredolça de *La Marquesa Rosalinda*; però on el Valle-Inclán de *La Reina Castiza* — que és el millor —, es troba en poder de la seva pura expressió en la deformació grotesca i en el joc burlesc, pintoresc i caricatural dels seus *esperpentos* — com *Luces de Bohemia*, *Los cuernos de Don Friolera* —, dels quals la *Farsa y Licencia de la Reina Castiza* és una fillola graciosíssima.

Una obra que és tan bona per veure-la en escena com per llegir-la. El lector es troba que les acotacions hi són en vers — com tot el text de la farsa —, gràfiques i suggeridores.

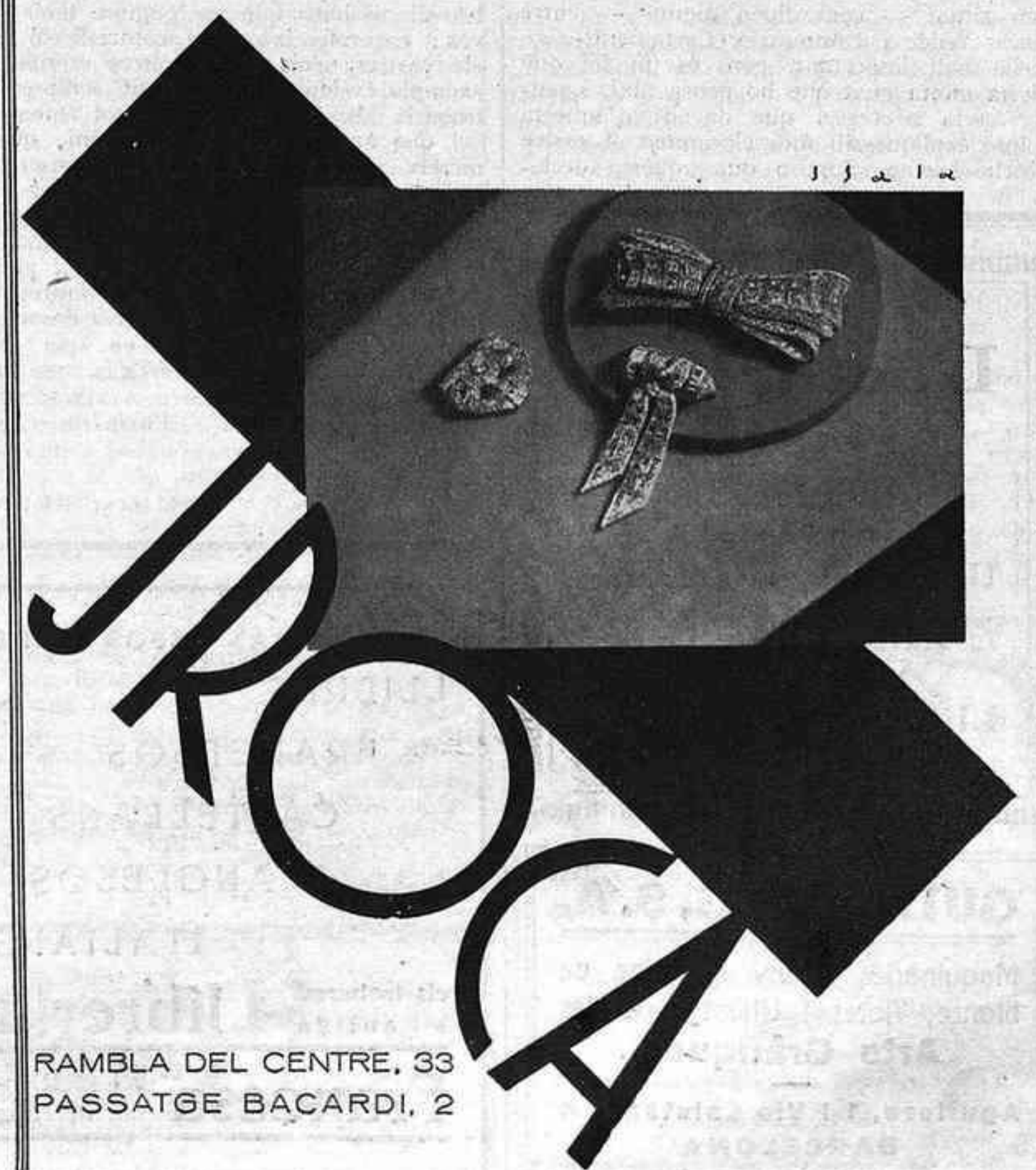
JOAN CORTES

ESPECIALITAT EN LA MIDA

Jaume I, 11
Tel. 11655

EL JOIER DE MODA

RAMBLA DEL CENTRE, 33
PASSATGE BACARDI, 2

Rambla de Catalunya, 24

Les faixes MADAME X interpreten la moda

ANUNCIANTS...!

Una moderníssima organització completa en publicitat

Pel·lícules de dibuixos animats

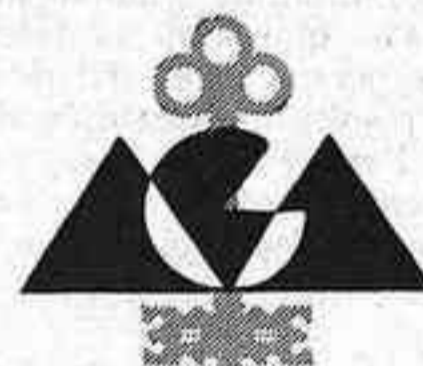
mudes i sonores - patent num. 121288 - aplicades al servei de la tècnica publicitària, us l'ofereix:

"AGENCIA GENERAL DE ANUNCIOS"

Vostres productes poden ésser propagats amb èxit segur per tota la **Regió Catalana i Illes Balears**

200 cinemes en ciutats i poblacions de categoria

BARCELONA: Fontanella, 10, 1.er, 2.ª - Tel. 16606

Avinguda Menéndez Pelayo, 85, 1.er: MADRID

Societat Espanyola de Carburs Metàl·lics

Correus: Apartat 190
Teleg.: "Carburos"

BARCELONA
Mallorca, 232

Telèfon 73015

CARBUR DE CALCI; Fabriques a Berga (Barcelona) i Corcubion (Corunya) :: OXIGEN 99 % DE PURESA, Fabriques a Barcelona, València i Còrdova :: ACETILEN DISSOLT, Fabriques a Barcelona, Madrid, València i Còrdova :: FERRO MANGANÉS i FERRO SILICI :: SOCARRIMAT i SECAT de fils i peces seda, cotó i altres teixits :: CALEFACCIÓ INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica :: GENERADORS, BUFADORS, MANOMETRES, materials d'aportació per la SOLDADURA AUTOGENA

PRESSUPOSTOS, ESTUDIS, CONSULTES I ASSAIGS, GRATIS

AIGUA DE ROCALLAURA

LA DEU MÉS RICA DEL MÓN

Si vostè pateix d'Albuminúria, Lítiasi úrica (mal de pedra), Bronquitis parenquimatoses Nefritis crònica, es curarà radicalment amb

AIGUA DE ROCALLAURA

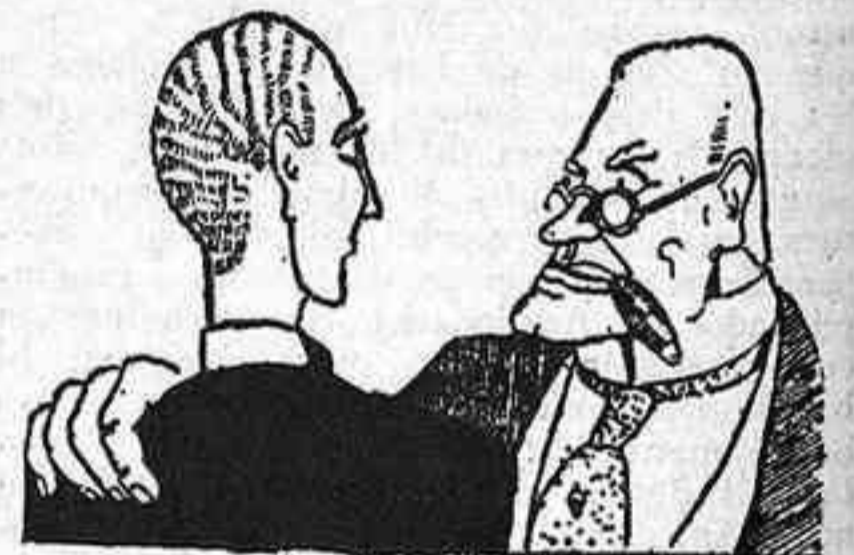
S'expèn en ampolles de litre i mig i en garrafons de vuit litres

Distribuidors generals
FORTUNY, S. A.
Carrer Hospital, 32 i Salmeroa, 133

EL REI MENJA

—El menú diu: «Salmó maître d'hôtel». Què espereu per servir el maître d'hôtel?
(Le Rire, Paris)

—Com que ton pare i jo érem tan amics, a la meua oficina cobraràs dues mil pessetes, el doble del que cobrarria un altre.
—I per què no dona mil pessetes a un altre que ocupi el meu lloc i les altres mil a mi?
(Moustique, Charleroi)

—Què us ha passat? Se us ha trencat el glaç i heu caigut a l'aigua?
—I doncs, que potser us pensàveu que vivia aquí?
(Le Rire, Paris)

—Que no ho sabeu que s'ha de travessar entre els rengles de claus?
—Ja hi passo; entre aquests i els de l'altra travessia.
(Moustique, Charleroi)

A F I S A

ASSUMPTES FISCALS I ADMINISTRATIUS

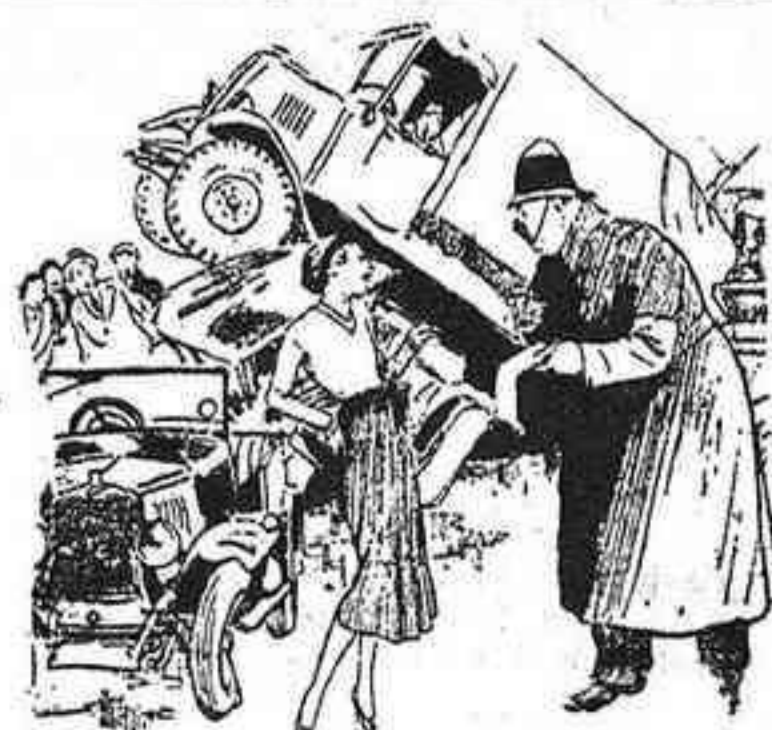
Laletana, 18, Pral. B. - Barcelona

Encarregueu els vostres impresos artístics i comercials als

Tallers Gràfics Patrici Arnau

Verdaguer i Callís, 3, 5 i 7
(Davant del Palau de la M. Catalana)

Es la casa més perfeccionada en llibres ratllats, de luxe i en tota classe d'enquadernacions. - Elegància i economia en els encàrrecs. En cas d'urgència, demaneu-los per telèfon 14856

—Bé, home, no n'hi ha per posar-se així. Es la primera vegada que condueixo.
(The Passing Show, Londres)

Suscriviu-vos a MIRADOR

Pelai, 62. - BARCELONA

BUTLLETI DE SUBSCRIPCIÓ

El Sr.
que viu a
carrer..... n.º..... es subscriu a **MIRADOR**
del preu fixat de **2'50 ptes.** trimestre.
..... de de 193.....
.....
..... Signatura

¡NERVIOSOS!

Prou de patir inútilment, gràcies a les acreditades **GRAGEES POTENCIALS DEL DR. SOIVRÉ** que combaten d'una manera còmoda, ràpida i eficaç la

Neurastenia, Impotència (en totes les seves manifestacions), esgotats en la seva joventut per tota mena d'excés, als que verifiquen treballs excessius, tant físics com morals o intel·lectuals, esportistes, homes de ciència, financers, artistes, comerciants, industrials, pensadors, etc., aconseguint sempre, amb les Graees potencials del Dr. Soivré, tots els esforços o exercicis fàcilment i disposant l'organisme per reprendre's sovint i amb el màxim resultat, arribant a l'extrema vellesa i sense violentar l'organisme amb energies pròpies de la joventut.

Les Graees potencials del Dr. Soivré, més que un medicament són un element essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós, regenerant el vigor sexual propi de l'edat, conservant la salut i prolongant la vida; indicades especialment als esgotats en la seva joventut per tota mena d'excés, als que verifiquen treballs excessius, tant físics com morals o intel·lectuals, esportistes, homes de ciència, financers, artistes, comerciants, industrials, pensadors, etc., aconseguint sempre, amb les Graees potencials del Dr. Soivré, tots els esforços o exercicis fàcilment i disposant l'organisme per reprendre's sovint i amb el màxim resultat, arribant a l'extrema vellesa i sense violentar l'organisme amb energies pròpies de la joventut.

Basta pendre un flascó per convèncer-se'n
Venda a 5'50 ptes. flascó, en totes les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i Amèrica

NOTA. — Dirigint -se i trametent o's ptes. en segells de correu per al franqueta a **Officines Laboratoris Sòkratg, carrer del Ter 16, Barcelona**, rebreu gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desenvolupament i tractament d'aquestes malalties.